

veně hospodářský, nýbrž jsou spíše založeny za účelem osvětovým a kulturním. Kdyby ustanovení to bylo uzákoněno, pak by ovšem tím podstatný znak pojmu společenstev, asociace práce, byl nadobro oslaben. Jsou ovšem soudy, které podobná družstva beze všeho registrují (viz na př. »Československé noviny« vydávané Sociálním pokrokem, zapsaným společenstvem s ruč. obm. v Praze, »Realistický obzor« vydávaný družstvem »Práce« v Brně atd. — viz též Právník 1923 str. 158), přehlížejí ovšem, že při registrování družstev vlastně soudy zastupují též správu státní a že nutno při tom míti na zřeteli i finanční zájmy státu. Vždyť zakladatelům podobných družstev nejde o nic jiného než takovým snadným způsobem jednak dosíci výhod finančních (poplatkových, daňových), jednak výhod obmezeného ručení. A že stát přichází nesprávným postupem soudů rejstříkových za jistých okolností o značný zdroj příjmů, o tom nemůže býti sporu.

Pokud se týče změny zákona družstevního, bude nutno soudům rejstříkovým přiznati právo družstva v určitých případech rozpustiti a z rejstříku z úřední moci vymazati. V poslední době (zejména po převratu) bylo různými politickými stranami založeno mnoho družstev, které nevykazují nijakou činnost, u nichž závodní podíly nebyly ani složeny, ano dokonce které nemají ani členů. Soudy pak nemají moci, aby donutily činovníky ke konání povinností jim zákonem a stanovami uložených, ježto členové většinou jsou nemajetní a pokuty pořádkové nedobytny. A značné náklady spojené s nucenou revisí takových společenstev na konec musí zapraviti v případech jejich nedobytnosti pokladna státní. Proto nutno jest — již v zájmu veřejném — pravomoc soudů rejstříkových i v tomto směru rozšířiti.

R. v. z. s. Jaroslav Karas.

D E N Í K.

WOODROW WILSON

Dne 2. února 1924 odešel navždy z tohoto světa bývalý prezident Spojených Států Amerických Woodrow Wilson, jenž dobyt si za světové války u všech národů, které si zachovaly smysl pro spravedlnost, hluboké úcty a vděčnosti. Muž ideální, proniknutý myšlenkou spravedlnosti, položil jedině v zájmu této

spravedlnosti, bez jakýchkoli postranních úmyslů, v krvavém zápolení evropských národů na váhu moc a sílu Spojených států Amerických, aby učinil krutému zápasu lidstva konec, aby odpomohl vahou svého hlasu k samostatnosti národům dosud potlačovaným a aby příští lidstvo uchránil hrůz válčení. Proto československý národ, o jehož osvobození má právě Wilson zásluhy nehynoucí, vždy vděčně bude vzpomínati jasné památky tohoto opravdu vzácného myslitele a člověka, jehož jméno vyslovovaly miliony lidí za války s nadějí a důvěrou, po šťastném skončení války s jásotem a vděčností a dnes — s nelíčeným a upřímným zármutkem i steskem truchliti nad ztrátou jeho, i nad tím, že mu nebylo dopřáno dílo míru uskutečniti a navždy zaručiti tak, jak zamýšlel.

Snahy o urychlení soudního řízení v Německu. Nařízením z 22. prosince 1923 (R. G. Bl. I, 1239) byly v Německu vydány na základě zmocňovacího zákona z 8. prosince 1923 (I, 1179) předpisy »k urychlení řízení v občanských sporech právních«. K tomuto nařízení daly podnět ovšem v první řadě zoufalé poměry hospodářské, při nichž každé opožděné rozhodnutí sporu ohrožuje vlastní účel procesu. Prostředky, jimiž se toto nařízení snaží docílití urychlení řízení, jsou zejména obmezení ústnosti a pak přípustnost rozhodčího řízení před řádnými soudy. V prvním směru je ustanoveno, že soud může za souhlasu stran vydati rozhodnutí bez ústního jednání — tedy návrat k písemnosti. Zajímavé je, že nemohou se v Německu ani nyní odhodlati k odstranění vlastní příčiny, pro kterou ústní jednání je tam mařeno, totiž libovolného odkládání roků k návrhu stran. Ve druhém směru zavádí nařízení úplnou novotu, kterou má býti patrně čeleno tomu, že rozmáhá se rozhodčí řízení s vyloučením řádných soudů. Strany mohou totiž ve věcech, v nichž mohou zjednatí smír, souhlasně navrhnouti, aby příslušný soud první nebo druhé stolice rozhodl rozhodčím rozsudkem (Schiedsurteil). Je-li tento návrh učiněn, určí si soud svoje řízení podle volného uvážení, dbaje však zásady nuceného zastoupení stran advokáty. Rozhodčí rozsudek je na roveň postaven právoplatnému konečnému rozsudku vydanému v řízení řádném. Žádají-li o to strany souhlasně, bude soud obsazen vedle soudce z povolání dvěma nesoudcovskými přísedícími. Tyto mají strany hned pojmenovati a přiložiti jejich písemné prohlášení že jsou ochotni tento úřad převzítí. Před okresními soudy má soud vydati rozhodčí rozsudek i bez návrhu stran, jde-li o majetkový nárok nepřesahující v době podání žaloby 50 zlatých marek (hranice odvolací); přísedící zde nespolupůsobí. Nařízení počalo působiti 10. ledna 1924 a dlužno vyčkati, jak se